

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА**

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Оксана ФРОТЕР Оксана ФРОТЕР

« 08 » *серпня* 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Людина і економіка»**

Освітній рівень: перший (бакалаврський) вищої освіти

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Економіка

Факультет: економіки і підприємництва

Умань - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Людина і економіка» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – економіка освітньої програми Економіка– Умань: Уманський НУС, 2024. – 28 с.

Розробник:

Віра Костюк, к.е.н, доцент кафедри економіки

 Віра КОСТЮК

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри економіки

Протокол від «7» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри економіки

 Алла ОСПОВА

«7» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «8» серпня 2024 року № 1

Голова Руслан МУДРАК

«8» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Костюк В.С., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –5	галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –4 самостійної роботи студента - 5	Освітній рівень: перший (бакалаврський) вищої освіти Освітня програма Економіка	Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	138год.
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: екзамен			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Людина, властивості людської природи, є одним з основних елементів аналізу в усіх суспільних дисциплінах і, насамперед, в економіці. Розуміння мотивації людини, її інтересів та поведінки має важливе значення при оцінці різних теоретичних обґрунтувань економічної політики.

Мета дисципліни: формування знань студентів щодо характеру відображення людини в економічній теорії, її цілей та мотивів діяльності, вибору благ та ресурсів.

Основні завдання дисципліни:

- висвітлення основних характеристик відображення людини в економічній теорії, її цілей та мотивів діяльності, вибору благ та ресурсів;
- вивчення моделі людини в контексті проблеми міждисциплінарних досліджень в суспільних науках;
- застосування моделей людини в дослідженні економічних проблем.

Структурно-логічне місце дисципліни в навчальному процесі. Курс «Людина і економіка» органічно пов'язаний з такими дисциплінами навчального плану, як «Політекономія», «Філософія», «Історія економічних вчень», є теоретичною базою для вивчення «Мікроекономіки», «Макроекономіки», «Політології», «Соціології», «Економіки праці».

Вивчення навчальної дисципліни «Людина і економіка» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Людина і економіка»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів в навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			

ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.
ЗК 2	Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 2	Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
		ПРН 14	Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
ЗК13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПРН 24	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.	ПРН 9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Людина і економіка», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Людина і економіка»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	сутності економічних категорій «суспільство», «економіка», «людина», «соціальна економіка», «сім'я», «демократія і економічна свобода» та ін.;	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	наукових теорій людського розвитку, людського капіталу, концепцій соціальної економіки;		
1.3	показників людського розвитку та методик їх обрахування;		
1.4	соціально-економічних чинників впливу на людський розвиток.		
2	Уміння/навички:		
2.1	аналізувати динаміку людського розвитку у світі та в Україні;	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Орієнтуватися в складних явищах сучасної дійсності, правильно сприймати існуючі реалії;		
2.3	оцінювати національну систему розширеного відтворення людського капіталу		
3	Комунікація:		
3.1	переконливе донесення до фахівців і нефахівців стратегічних цілей людського розвитку, що включають довгострокові плани та візію розвитку;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	ведення діалогу про концептуальні підходи до розробки парадигми соціально-економічного розвитку України у XXI сторіччі		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	розуміння особистої відповідальності за стратегічні рішення та рекомендації у сфері активізації розвитку людини;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	здатність автономно приймати стратегічні та оперативні управлінські рішення, що впливають на всі складові людського розвитку.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Людина і економіка»

Програмний результат навчання	Метод навчання	Методи контролю
<p>ПРН 1</p>	<p>Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.</p>	<p>лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle</p>
<p>ПРН 2</p>	<p>Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.</p>	<p>лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, кейс-метод, мозковий штурм, самонавчання через Moodle</p>
<p>ПРН 9</p>	<p>Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p>	<p>Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій</p>
<p>ПРН 14</p>	<p>Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p>	<p>лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, інтерактивні заняття, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle</p>
<p>ПРН 24</p>	<p>Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.</p>	<p>лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, інтерактивні заняття, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle</p>
<p>усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль</p>	<p>усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль</p>	<p>усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль</p>
<p>Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль</p>	<p>Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль</p>	

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Базові основи людини і економіки

Тема 1. Людина і економіка: соціоекономіка, предмет і метод дослідження

Соціальна економіка. Характерні риси соціальної економіки. Суб'єкти соціальної економіки. Соціоекономічна рівновага суспільства. Предмет соціальної економіки, її категорії і закони. Методологія соціальної економіки. Функції соціальної економіки. Еволюція теоретичних поглядів на людину. Соціальна економіка і економічна політика.

Тема 2. Людина у світі економіки

Людина як фактор і кінцева мета виробництва. Людські основи реформ в економіці. Потреби як основа економічної діяльності людини. Закон зростання потреб. Обмеженість ресурсів. Основні соціальні та економічні проблеми. Вибір в соціальній економіці. Економічні інтереси людини. Мотиви і стимули економічної діяльності людини. Економічна культура і свідомість людини. Економічне мислення. Економічна ментальність. Економічна поведінка людини. Економічні і соціальні результати суспільного виробництва. Ефективність суспільного виробництва.

Тема 3. Соціоекономічна роль сім'ї.

Людина в лоні сім'ї. Основні моделі сім'ї. Сутнісні сили сім'ї. Соціальні та економічні функції сім'ї. Потенціал сім'ї. Відтворення сім'ї. Домогосподарство. Економічні і соціальні відносини в сім'ї. Внутрішньосімейні відносини між батьками і дітьми, чоловіком і дружиною. Родинна економіка. Сімейний бюджет. Приватне домашнє господарство. Сім'я і житло. Сім'я та інститут спадкування.

Тема 4. Демократія і економічна свобода

Основоположні ознаки демократії. Сучасні проблеми і завдання демократії. Шлях до демократії в Україні. Демократія і ліберальне мислення. Економічний зміст демократії.

Демократія і економічна свобода. Свобода як чинник економічного розвитку. Свобода суспільного та економічного вибору. Взаємозв'язок свободи, детермінізму і альтернативності. Свобода і відповідальність. Економічний вимір свободи. Зміст і складові економічної свободи. Економічні права людини.

Topic 4. Democracy and economic freedom

Fundamental signs of democracy. Modern problems and tasks of democracy. The path to democracy in Ukraine. Democracy and liberal thinking. The economic content of democracy. Democracy and economic freedom. Freedom as a factor of economic development. Freedom of social and economic choice. The relationship of freedom, determinism and alternativeness. Freedom and responsibility. The economic dimension of freedom. The content and components of economic freedom. Economic human rights.

Змістовий модуль 2. Соціально-економічні права і свободи людини.

Тема 5. Право людини на власність

Економічні і соціальні функції власності. Інституціональні аспекти власності. Людина в системі відносин власності. Етапи становлення права власності в Україні. Класифікація прав власності. Інститут приватної власності. Власність і підприємництво. Модель економічної поведінки підприємця. Формування культури підприємництва.

Структура відносин власності, участь людини в прибутках і управлінні. Становлення власника в процесі приватизації. Демократизація власності. Колективні, акціонерні підприємства. Проблеми зміни суб'єкта власності на землю.

Тема 6. Право людини на працю.

Право на працю в Україні. Повна та ефективна зайнятість. Людина на ринку праці. Доход від праці. Оплата праці як проблема ринку робочої сили. Ціна робочої сили. Мінімальна заробітна плата. Становлення нових форм доходів в ринковій економіці.

Соціальне партнерство в економіці. Соціоекономічні проблеми безробіття. Державна політика зайнятості.

Тема 7. Громадянин і держава: соціоекономічний аспект

Економічна свобода й демократія. Дискримінація й справедливість. Економіка соціального узгодження. Суспільний вибір. Соціальне партнерство. Громадянське суспільство.

Людина в економіці громадянського суспільства. Принципи функціонування та розвитку економіки громадянського суспільства. Економічна роль правової держави. Соціальна роль держави. Економічна влада в суспільстві. Державний захист економічних прав і свобод людини.

Тема 8. Соціальний захист і безпека людини.

Соціальна політика в контексті глобалізації. Роль держави в соціалізації економіки. Сутність соціальної політики. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Принципи соціальної політики. Цілі і пріоритети соціальної політики

Основи соціального захисту людини в ринковій економіці. Основні напрямки соціального захисту в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини. Проблема багатства і бідності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Базові основи людини і економіки												
Тема 1. Людина і економіка: соціоекономіка, предмет і метод дослідження	15	4	4			7	15	2	1			12
Тема 2. Людина у світі економіки	20	4	4			12	20					20
Тема3. Соціоекономічна роль сім'ї	20	4	4			12	20					20
Тема4. Демократія і економічна свобода* Topic4. Democracy and economic freedom	20	4	4			12	20	2	1			17
Разом за змістовим модулем 1	75	16	16			43	75	4	2			69
Змістовий модуль 2. Соціально-економічні права і свободи людини												
Тема 5. Право людини на власність	15	2	2			11	15	2	1			12
Тема 6. Право людини на працю	20	4	4			12	20	2				18
Тема 7. Громадянин і держава: соціоекономічний аспект	20	4	4			12	20		1			19
Тема 8. Соціальний захист і безпека людини**.	20	4	4			12	20					20
Разом за змістовим модулем 2	75	14	14			47	75	4	2			69
Усього годин	150	30	30			90	150	8	4			138

* тема викладається англійською мовою

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

5. Теми семінарських занять

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Базові основи людини і економіки		
Тема 1. Людина і економіка: соціоекономіка, предмет і метод дослідження	4	1
Тема 2. Людина у світі економіки	4	-
Тема3. Соціоекономічна роль сім'ї	4	-
Тема4. Демократія і економічна свобода* Торіс4. Democracy and economic freedom	4	1
Разом за змістовим модулем 1	16	2
Змістовий модуль 2. Соціально-економічні права і свободи людини		
Тема 5. Право людини на власність	2	1
Тема 6. Право людини на працю	4	-
Тема 7. Громадянин і держава: соціоекономічний аспект	4	1
Тема 8. Соціальний захист і безпека людини**.	4	-
Разом за змістовим модулем 2	14	2
Усього годин	30	4

* тема викладається англійською мовою

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

6. Самостійна робота (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
Модуль 1	
Змістовий модуль 1. Базові основи людини і економіки	
Тема 1. Людина і економіка:соціоекономіка, предмет і метод дослідження Еволюція теоретичних поглядів на людину. Соціальна економіка і економічна політика.	7
Тема 2. Людина у світі економіки Економічна культура і свідомість людини. Економічне мислення. Економічна ментальність. Економічна поведінка людини.	12
Тема3. Соціоекономічна роль сім'ї Економічні і соціальні відносини в сім'ї. Внутрішньосімейні відносини між батьками і дітьми, чоловіком і дружиною.	12
Тема4. Демократія і економічна свобода	12

Сучасні проблеми і завдання демократії. Шлях до демократії в Україні. Демократія і ліберальне мислення.	
Разом за змістовим модулем 1	43
Змістовий модуль 2. Соціально-економічні права і свободи людини	
Тема 5. Право людини на власність Структура відносин власності, участь людини в прибутках і управлінні. Становлення власника в процесі приватизації. Демократизація власності. Колективні, акціонерні підприємства.	11
Тема 6. Право людини на працю Соціальне партнерство в економіці. Соціоекономічні проблеми безробіття. Безробіття в Україні.	12
Тема 7. Громадянин і держава: соціоекономічний аспект Громадянське суспільство. Людина в економіці громадянського суспільства. Принципи функціонування та розвитку економіки громадянського суспільства	12
Тема 8. Соціальний захист і безпека людини. Соціальна безпека і якість життя людини. Проблема багатства і бідності. Бідність в Україні.	12
Разом за змістовим модулем 2	47
Усього годин	90

7. Самостійна робота (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
Модуль 1	
Змістовий модуль 1. Базові основи людини і економіки	
Тема 1. Людина і економіка: соціоекономіка, предмет і метод дослідження. Еволюція теоретичних поглядів на людину. Соціальна економіка і економічна політика.	12
Тема 2. Людина у світі економіки Людина як фактор і кінцева мета виробництва. Людські основи реформ в економіці. Потреби як основа економічної діяльності людини. Закон зростання потреб. Обмеженість ресурсів. Основні соціальні та економічні проблеми. Вибір в соціальній економіці. Економічні інтереси людини. Мотиви і стимули економічної діяльності людини. Економічна культура і свідомість людини. Економічне мислення. Економічна ментальність. Економічна поведінка людини. Економічні і соціальні результати суспільного виробництва. Ефективність суспільного виробництва.	20
Тема 3. Соціоекономічна роль сім'ї Людина в лоні сім'ї. Основні моделі сім'ї. Сутнісні сили сім'ї. Соціальні та економічні функції сім'ї. Потенціал сім'ї. Відтворення сім'ї. Домогосподарство. Економічні і соціальні	20

відносини в сім'ї. Внутрішньо-сімейні відносини між батьками і дітьми, чоловіком і дружиною. Родинна економіка. Сімейний бюджет. Приватне домашнє господарство. Сім'я і житло. Сім'я та інститут спадкування.	
Тема 4. Демократія і економічна свобода Сучасні проблеми і завдання демократії. Шлях до демократії в Україні. Демократія і ліберальне мислення.	17
Разом за змістовим модулем 1	69
Змістовий модуль 2. Соціально-економічні права і свободи людини	
Тема 5. Право людини на власність Структура відносин власності, участь людини в прибутках і управлінні. Становлення власника в процесі приватизації. Демократизація власності. Колективні, акціонерні підприємства.	12
Тема 6. Право людини на працю Соціальне партнерство в економіці. Соціоекономічні проблеми безробіття.	18
Тема 7. Громадянин і держава: соціоекономічний аспект Економічна свобода й демократія. Дискримінація й справедливість. Економіка соціального узгодження. Суспільний вибір. Соціальне партнерство. Громадянське суспільство. Людина в економіці громадянського суспільства. Принципи функціонування та розвитку економіки громадянського суспільства. Економічна роль правової держави. Соціальна роль держави. Економічна влада в суспільстві. Державний захист економічних прав і свобод людини.	19
Тема 8. Соціальний захист і безпека людини. Соціальна політика в контексті глобалізації. Роль держави в соціалізації економіки. Сутність соціальної політики. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Принципи соціальної політики. Цілі і пріоритети соціальної політики Основи соціального захисту людини в ринковій економіці. Основні напрямки соціального захисту в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини. Проблема багатства і бідності.	20
Разом за змістовим модулем 2	69
Усього	138

8. Самостійна робота (індивідуальні завдання)

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами освіти за власним вибором. Вони не є обов'язковими і належать до вибіркових завдань.

Індивідуальні завдання охоплюють:

- а) підготовку і презентацію реферату або есе (один протягом семестру),
- б) виступ з міні-лекцією з проблемних питань (один протягом семестру),
- в) написання тез доповідей на конференцію (одні протягом семестру),
- г) складання комплексного кросворду (один протягом семестру),
- д) складання тематичного кросворду (один протягом семестру),
- ж) складання тематичних тестів (один варіант протягом семестру).

Самостійна робота для здобувачів передбачає виконання індивідуальних завдань. Метою виконання самостійної роботи є набуття комплексу теоретичних і практичних знань здобувачів освіти щодо соціального підприємництва, підходів до класифікації соціальних підприємств, перспектив розвитку соціального підприємництва в Україні; бізнес-планування та бізнес-моделювання в соціальному підприємстві, інвестицій в соціальний бізнес та типів інвесторів для соціального підприємництва; лідерства, підприємливості, креативності, цінності, соціальної взаємодії, етики, іміджу в професійній діяльності працівника соціальної сфери.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Людина і економіка» здобувачі виконують одне індивідуальне завдання. Самостійну роботу здобувачі виконують протягом вивчення дисципліни «Людина і економіка» з проведенням консультацій з викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

9. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації;

- дидактичні ігри – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень в різноманітних ситуаціях згідно правил, які вже розроблено або формуються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли є потреба самостійно опановувати новий зміст або шукати нові зв’язки в уже засвоєному матеріалі.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп’ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв’язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контроль. Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських

заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання практичних робіт; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни (для заочної форми навчання), оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікації тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного модуля.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувачі мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

Знання здобувача з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних ним на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі модульні контролю, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням

кафедри.

Якщо у підсумку здобувач отримав за рейтинговим показником оцінку “FX”, то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Здобувач, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов’язаний у терміни, визначені деканатом, прездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю і скласти підсумковий контроль.

У разі отримання здобувачем за рейтинговим показником оцінки “F”, то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена спеціальна 100- бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати аспірант за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (екзамену) здобува може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (екзамені) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином.

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії тощо.

2. Модульний контроль.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 5 (6) балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни
«Людина і економіка»
(заочна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)										Додат- кові бали	Підсум- ковий контроль	Сума
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
	30 балів				30 балів							
Теми	T1	T2	T3	T4	Модульний контроль 10	T5	T6	T7	T8	Модульний контроль 10		
Кількість балів за видами робіт, всього:	5	5	5	5		5	5	5	5		5	
в т.ч.: активність на практичних (семінарських) заняттях	3			3		3		3				
виконання самостійної роботи	2	5	5	2		2	5	2	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

12. Методичне забезпечення

1. Костюк В.С. Методичні рекомендації для підготовки до практичних (семінарських) занять з навчальної дисципліни «Людина і економіка» для здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) зі спеціальності 051 Економіка. Умань, 2024. 27 с.
2. Костюк В.С. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Людина і економіка» для здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) зі спеціальності 051 Економіка. Умань, 2024 12с.
3. Костюк В.С. Людина і економіка. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Людина і економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка. URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1359>

13. Рекомендована література

Базова

1. *Указ Президента України* Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку"/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n11>
2. Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А. Соціальна економіка: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2020. – 203с.
3. Sen A. Development as Freedom / A. Sen. – Oxford : Oxford University Press, 1999. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/978-1-137-28787-8_94
4. Соціальна економіка : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка» / уклад. Л. С. Ларка. [електронне видання]. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – 56 с.
5. Герасименко Г.В. Людський розвиток//Енциклопедія Сучасної України: електронна версія (веб-сайт)/ гол.редкол.: І.М.Дзюба, М.Г.Железняк та ін.; НАН України, НТШ.Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=59918
6. Коваленко О.М., Мазник Л.В. Соціальна економіка: Конспект лекцій для студентів напряму 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. – К.:НУХТ, 2013. 170 с.
7. Климаська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климаська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

8. Приятельчук О.А. Формування концепції соціальної людини в сучасних економічних моделях/Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). №4, 2019.С.100-106
9. Billion Lives, INFINITE POSSIBILITIES the case for rights and choices https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/swop2023-english-230329-web_5.pdf
10. Приятельчук О.А. Скандинавський регіон світового господарства. Феномен соціалізації економіки : монографія. Київ : ВАДЕКС, 2019. 416 с.
11. Ткачук І. Людина в основі наукових досліджень вчених-економістів/Ефективна економіка № 12, 2017.
12. Human Development Report 1990 [Електронний ресурс]. – Н. У. Oxford University Press, 1990. – 116 р. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org>
13. Human Development Report 2021-2022/https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf
14. Приятельчук О.А. Формування концепції соціальної людини в сучасних економічних моделях/Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). №4, 2019.С.100-106
15. Почепцов Г.М. Від людини розумної до людини розслабленої. Як на наших очах відбувається трансформація людства. URL: <https://dt.ua/socium/vid-lyudini-rozumnoyi-do-lyudini-rozslablenoyi-313087.html>
16. Приятельчук О.А. Скандинавський регіон світового господарства. Феномен соціалізації економіки : монографія. Київ : ВАДЕКС, 2019. 416 с. 10.
17. Ткачук І. Людина в основі наукових досліджень вчених-економістів/Ефективна економіка № 12, 2017.
18. Юрій С., Козюка В. Економічна теорія: політична економія. Навчальні форми контролю та презентацій. Навч.пос. К.:ТОВ «Видавничий дім «Кондор». 2021. 266с.
19. Юрій С. Економічна теорія: політична економія. Підручник. К.:ТОВ «Видавничий дім «Кондор». 2021. 604с.

Допоміжна

20. Pinto, P., Hammond, D., Killelea, S., and Etchell, A. 2022. “The Paradox of Progress with Polarisation.” Background paper for Human Development Report 2021/2022, UNDP–HDRO, New York.
21. Копутко М., Franchuk V., Panchenko V., Viunyk O., Myshchyshyn O. Impact of Military Actions on the EU Labor Market. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22. №. 5. Pp. 25-30.
22. Косенкова Т.В. Домінанти соціально-економічного розвитку регіонів України. Соціальна економіка. 2018. Випуск 5. с. 26-36.
23. Сокур М.Б. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних викликів. Соціальна економіка. 2020. Випуск 60. с. 38-46.

24. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства та доля свободи. К.: Наш формат, 2020. 520 с.
25. Дюфло Е., Банерджи А. Економіка бідності. Як звільнити світ від злиднів / пер. з англ. В. Плискіна. К.: Наш Формат, 2017. 312 с.
26. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект: колективна монографія / за ред. Е. Лібанової. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 356 с.
27. Лібанова Е. Війна з Росією: як дати роботу біженцям і що робити після. Дзеркало тижня. 16.03.2022. URL: <https://zn.ua/ukr/SOCIUM/vijna-z-rosijeju-jak-dati-robotu-bizhentsjam-i-shcho-robiti-pislja.html> (дата звернення 10.07.2023)
28. Бервено О.В. Броницький О.М. Стратегічні напрями подолання нерівності людського розвитку: міжнародний та регіональний аналіз. Інфраструктура ринку Випуск 42. 2020. С.9-16
29. Людський потенціал підприємницької діяльності: навчальний посібник / за заг.ред. Н.Ю. Кубіній. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 172 с.
30. Балакірева О.М. Економічна культура населення: соціологічний вимір/Роль економічної науки у суспільному розвитку: До 100-річчя НАН України : матеріали круглого столу (Київ, 22 листопада 2018 р.). – Електрон. дані. – К., 2018. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/scc/9.pdf>
31. Балакірева О.М., Дмитрук Д.А. Динаміка соціально-економічних оцінок і очікувань населення України наприкінці 2017 р. Український соціум. 2018. № 1(64) С. 95–111.
32. Ручка А., Наумова М. Динаміка ціннісних пріоритетів громадян України за період 1991– 2016 рр. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Вип. 3(17). 2016. С. 57–67.
33. Возьний К. Економічна поведінка людини та її ментальні мотиви / Актуальні проблеми економіки. №5(95), 2009.
34. Яковенко Р. «Людина економічна» та її еволюція/ Наук. праці Кіровоградського нац. техн. університету. Економічні науки, 2015, вип. 27.
35. Предко О.І. Вчення про «економічну людину»: зміна парадигм / Економіка та держава. № 6. 2015. С. 50-60.
36. Бондаренко О. Сучасна «економічна людина» та цінності розвитку економічної культури: людиновимірність економічного розвитку / http://eir.zp.edu.ua/bitstream/123456789/2963/1/Bondarenko_The%20modern_economic.pdf
37. Костюк В. С. Проблема нерівності в доступі до якісного медичного обслуговування та шляхи її вирішення/ *Збірник наукових праць УНУС*. №97. Частина 2. С.177-188
38. Костюк В. С., Безпаленко О. В., Костюк А. Я. Економічна функція сімейних домогосподарств в новій економіці / *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Економічні науки". - 2021. - №4. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-4-7185>

39. Костюк В.С., Котвицька Н.М., Фицик Л.А. Новітній досвід вимірювання якості життя для планування розвитку *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2018. № 93. Ч. 2. С.178-188.
40. Бурляй А.П., Костюк В.С., Смолій Л.В., Осіпова А.А. Сучасні теорії економічного розвитку: соціальні аспекти *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2021. № 98. Ч. 2. С.211-221.
41. Гасюк І.Л., Баюк М.І. Критерії і індикатори соціально-економічного розвитку територіальних громад: вибір і застосування / Актуальні питання у сучасній науці. № 7(13). 2023. С.139-150. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-139-150](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-139-150)
42. Махсма М. Б. Людський розвиток сільського населення України: регіональний розріз. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 100–108.
43. Сокур М.Б. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних викликів. *Соціальна економіка*. 2020. Випуск 60. с. 38-46
44. Мальований М.І. Фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту населення в Україні: Монографія / М.І. Мальований – Умань: СПД Сочінський, 2016. – 496 с.
45. **Костюк В.С. Теорія людського розвитку як методологічна основа класифікації країн світу.** Зб. Наук.праць УНУС. Випуск 100. Частина 2. 2022.
46. Костюк В., Смолій Л. Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на людський розвиток. Зб. Наук.праць УНУС. Випуск 99. Частина 2. 2021. С.223-231
47. Костюк В.С. Людський розвиток як мета і засіб подальшого руху в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2537> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-21

Інформаційні ресурси

Наукові ресурси:

1. Віртуальна електронна бібліотека – ВВМ. URL: <http://www.velib.com/>
2. Електронні каталоги бібліотек України. URL: <http://e-catalog.name>
3. Електронна бібліотека Lib.com.ua. URL: <http://www.lib.com.ua>
4. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Українська бібліотека – «Джерело». URL: <http://ukrlib.com/>
6. Google Scholar — пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

Ресурси органів державної влади:

1. Президент України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua>.
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

4. Національний Банк України: офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. URL: <http://me.kmu.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Інтернет-ресурси:

1. Financial Times <http://ft.com>
2. Business Week www.businessweek.com
3. The Economist www.economist.com
4. Європейський союз www.europe.eu.int
5. Міжнародний валютний фонд www.imf.org
6. Світовий банк www.worldbank.org <http://www.worldbank.org/>

16. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Людина і економіка» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

17. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Людина і економіка» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. Зміни у робочій програмі на 2024/2025 навчальний рік

У робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік внесені такі зміни:

- в розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол №1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8 та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>)
- переглянуто розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни;
- оновлений список рекомендованої літератури.